

Samenwerking school – ouders

Waarom?

Een van de ambities van passend onderwijs is de versterking van de onderlinge communicatie en samenwerking van school en ouders. De nagestreefde, gewenste situatie is er een waarin ouders en leerkracht als gelijkwaardige gesprekspartners hun rol spelen in de zorg voor dit kind. Daarmee ligt de nadruk op effectieve communicatie op het niveau van de driehoek kind – leerkracht – ouder. Leidend en verbindend motief : *'Wat telt is resultaat voor dit kind en deze kinderen'*. Dit is nodig vanuit enkele overwegingen:

- Het is een recht van ouders
In de eerste plaats omdat het hier gaat om een onvervreembare verantwoordelijkheid van ouders. Zij spelen de hoofdrol in de opvoeding van de eigen kinderen. Daarbij biedt ouderbetrokkenheid ouders de mogelijkheid er voor zorg te dragen dat passend onderwijs ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Door de eigen en de collectieve belangen te behartigen, door de aansluiting te verwezenlijken van de geboden onderwijszorg op datgene wat dit kind nodig heeft, of wat voor deze groep kinderen nodig is.
- Onderwijsprofessionals hebben ouders nodig
Bij het bieden van goede onderwijszorg is samenwerking tussen ouders en onderwijsprofessionals van groot belang. Alleen bij een goede communicatie, bij duidelijke afspraken en een goede onderlinge afstemming versterken het geboden passende onderwijs en de opvoeding door de ouders elkaar. En dat betekent dat 'het best passende onderwijs' hiervan afhankelijk is. Dit is een belang van zowel ouders als onderwijsprofessionals.
- Stimulans voor de kwaliteit van onderwijs en onderwijszorg
Op het moment dat ouders en onderwijsprofessionals samen werken aan passend onderwijs, ontstaat de mogelijkheid voor onderwijs op maat voor dit kind, rekening houdend met al datgene wat dit specifieke kind nodig heeft. Concrete ervaringen per kind kunnen op een collectief niveau worden gebundeld en vertaald naar beleid.
- Stimulans voor de noodzakelijke samenwerking
In de onderwijspraktijk komt de samenwerking van ouders en scholen lang niet altijd als vanzelfsprekend tot stand. Soms als gevolg van handelingsverlegenheid van onderwijsprofessionals, soms vanuit een gebrek aan motivatie. Door de noodzaak of plicht tot het realiseren van ouderbetrokkenheid te benadrukken, kunnen aanwezige drempels worden weggenomen.
- De optimale oplossing voor dit kind
Alleen wanneer ouders en scholen het gesprek met elkaar aangaan wordt passend onderwijs mogelijk op het individuele niveau van dit kind.

Hoe?

Scholen doen er goed aan om de communicatie met ouders op drie niveaus te ontwikkelen:

De spil dient te zijn de dagelijkse communicatie van de leerkracht/docent als eindverantwoordelijke regisseur met de ouder(s) van aan zijn of haar zorg toevertrouwde kinderen. Dit betekent in de allereerste plaats dat leerkrachten/docenten open staan voor de communicatie met ouders, werkelijk geïnteresseerd zijn in wat ouders weten, kunnen en willen wanneer het gaat om het onderwijs aan en de opvoeding van de eigen kinderen en een dialoog met hen willen aan gaan. Om samen – voor zover wenselijk en mogelijk – vorm te geven aan hun gedeelde verantwoordelijkheid. Vanuit de erkenning dat leerkracht en ouder(s) partners zijn in hun betrokkenheid bij opvoeding en onderwijs. Dit vraagt om (1) goede communicatievaardigheden van leerkrachten, (2) de positieve intentie om met ouders te willen communiceren en (3) het “organiseren” van formele en informele ontmoetingen in en om de klas, waarin de dialoog van leerkracht en ouders centraal staat.

Naarmate leerkracht/docent en ouder te maken krijgen met leerlingen/kinderen met (zeer) lastig te beantwoorden vragen, neemt de intensiteit van deze communicatie toe. Vorm en inhoud van de communicatie worden in toenemende mate ook beïnvloed door de formele vereisten van regelgeving. Laat leerkracht/docent en ouders samen in goed overleg vaststellen hoe zij de communicatie met en over deze leerling, vorm willen geven. Het initiatief hiertoe wordt genomen door de leerkracht. Deze is als regisseur ook verantwoordelijk voor de continuïteit en kwaliteit van de communicatie.

Advies: Maak met alle leerkrachten/docenten/teams afspraken over de dagelijkse communicatie met ouders. Train hen in de voor effectieve communicatie – ook in lastige situaties – benodigde vaardigheden, zoals adviesvaardigheden, of het omgaan met weerstanden.

(G)MR. De reguliere overlegstructuren (MR en GMR) gebruiken. Hier vindt het overleg plaats op het niveau van de school en ouders als collectief. Eventueel uitgebreid met de in het kader van passend onderwijs al genoemde ‘geschillencommissie’.

Advies: Evalueer in (G)MR regelmatig de kwaliteit van de communicatie van leerkrachten en ouders. Stel vast wat de collectieve gespreksagenda is en in welke mate deze door alle ouders en leerkrachten ook als zodanig wordt ervaren.

Mediator. Daar waar de communicatie tussen ouders en leerkrachten niet goed loopt, kan gebruik worden gemaakt van een mediator, een communicatiedeskundige, die als opdracht heeft er voor te zorgen dat partijen tot effectieve communicatie komen. Het gaat hier niet om een scheidsrechter, of om een functionaris die partijen “op hun verantwoordelijkheid aanspreekt”, maar om een bemiddelaar die vanuit respect voor de inzichten en belangen van alle betrokkenen, aanmoedigt tot effectieve communicatie. Het gaat hier niet om dwang of straf, maar om versterking en verruiming van de mogelijkheden van leerkrachten en ouders. Deze mediator kan zowel door leerkrachten als door ouders worden gevraagd om te bemiddelen.

Advies: Wijs een mediator aan die in staat is het perspectief van leerkrachten en ouders aan te voelen en te begrijpen. Een persoon met voldoende bemiddelende vaardigheden om uiteenlopende standpunten dicht bij elkaar te brengen.

Management moedig aan. En het management van de school moedigt aan. Dit betekent in de eerste plaats dat t.o.v. leerkrachten/docenten keer op keer het grote belang van effectieve communicatie met ouders wordt bevestigd. En dat er alles aan wordt gedaan om hen – eventueel door training en coaching – hiertoe in staat te stellen. In de tweede plaats brengt dit met zich mee dat ook ouders regelmatig worden uitgenodigd tot het gesprek met de school.

Advies. Agendeer dit thema structureel in overleggen van het managementteam. Houd zo een vinger aan de pols en bewaak de voortgang. Let er vooral ook op dat het middenkader actief werkt aan het ontwikkelen van de communicatie en de kwaliteit daarvan.